

Viikkinen
juu

PANKKITARKASTUSVIRASTO

TOIMINTAKERTOMUS 1974

SISÄLLYS

1. Pankkeja ja luotto-osakeyhtiöitä koskevan lainsäädännön kehitys
2. Pankkitarkastusviraston valvonnassa olevien pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden toimipaikkojen lukumäärät ja niissä tapahtuneet muutokset vuonna 1974
  - 2.1 Pää- ja sivukonttorit
  - 2.2 Toimipisteet
  - 2.3 Toimipaikkojen lukumäärät
3. Pankkitarkastusviraston toiminta
  - 3.1 Yleistä
  - 3.2 Istunnot
  - 3.3 Kassavarantovaatimusten sekä oman pääoman ja sitoumusten suhteen valvonta
    - 3.31 Kassavaranto
    - 3.32 Oma pääoma ja sitoumukset
  - 3.4 Pankkitarkastusviraston suorittamat tarkastukset
  - 3.5 Säästö- ja osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta
    - 3.51 Säästöpankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta
    - 3.52 Osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta
  - 3.6 Pankkitarkastusvirastolle tehdyt kantelut ja viraston tietoon tulleet väärinkäytökset
  - 3.7 Pankkien vakuusrahastot
  - 3.8 Arvopaperikauppiat
  - 3.9 Pohjoismainen yhteistyö
4. Pankkitarkastusviraston henkilökunta ja budjetti
  - 4.1 Henkilökunta
  - 4.2 Budjetti

1.
Pankkeja ja luotto-osakeyhtiöitä koskevan lainsäädännön kehitys vuonna 1974

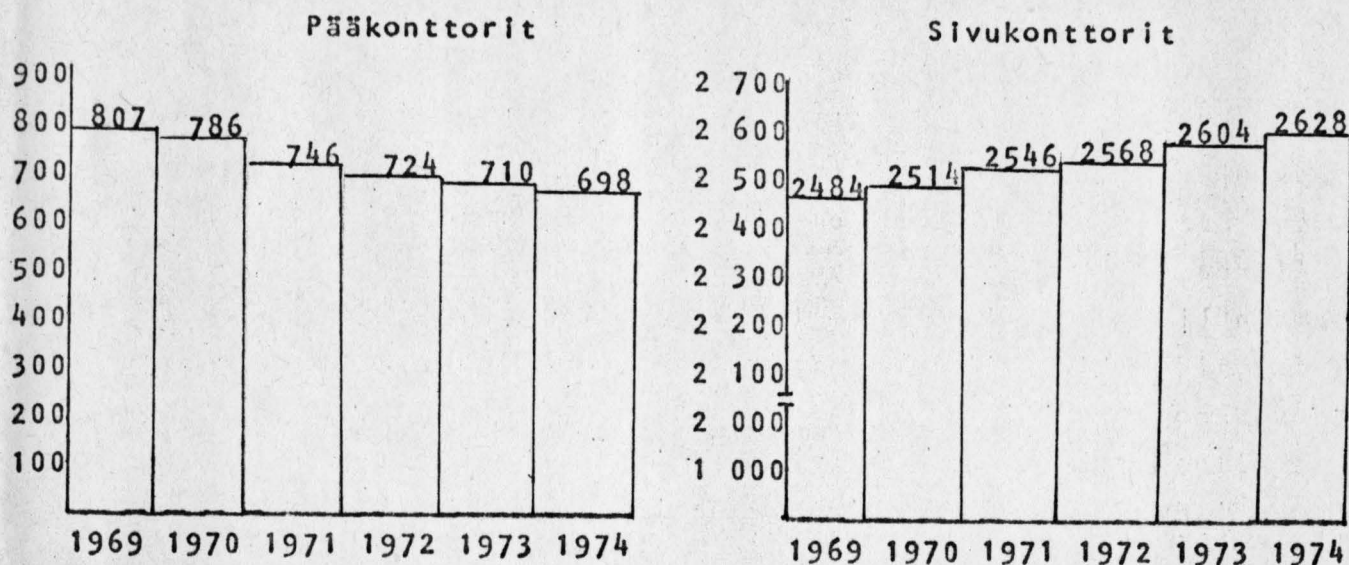
Toukokuun 31 päivänä 1974 annettiin lait liike-, säästö- ja kiinnitysluottopankkilain muutoksista (418-420/74), joiden mukaan vahingonkorvaussäännöksiä muutettiin siten, että työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on sovellettava vahingonkorvauslain (412/74) määräyksiä työntekijän korvausvastuusta. Joulukuun 20 päivänä annettiin laki Kehitysaluerahasto Oy - Utvecklingsområdesfonden Ab -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (975/74) 9 §:n 1 momentin osalta siten, että valtio merkitsee vuosina 1971 - 1974 yhtiön osakkeita kunakin vuonna tulo- ja menoarvioihin otettavien määrärahojen puitteissa. Aikaisemman säännöksen mukaan oli osakkeiden merkitsemisjakso 1971 - 1975. Muussa pankkitarkastusviraston valvonnan alaisia pankkeja ja luotto-osakeyhtiöitä koskevassa lainsäädännössä ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia.

2.
Pankkitarkastusviraston valvonnassa olevien pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden toimipaikkojen lukumäärät ja niissä tapahtuneet muutokset vuonna 1974

2.1 Pää- ja sivukonttorit

Pankkitarkastusviraston valvonnassa olevien pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden pääkonttoreiden lukumäärä on vuosina 1969-1974 vähentynyt 109:llä eli 13,51 %:lla, mikä johtuu lähinnä säästö- ja osuuspankeissa tapahtuneista fuusioista. Sivukonttoreiden lukumäärä on taas lisääntynyt 144:llä eli 5,49 %:lla, kun fuusioitumisen johdosta entisistä pääkonttoreista on tullut sivukonttoreita; lisäksi on myönnetty uusia sivukonttorilupia.

Pää- ja sivukonttoreiden lukumäärän kehitys vuosina 1969-1974

Kuten yllä olevasta pylväsdiagrammasta ilmenee, oli kertomusvuoden alussa pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden määrä 710. Tämän vuoden aikana säästöpankkien lukumäärä väheni fuusioiden johdosta neljällä säästöpankilla, joten niiden lukumäärä, oltuaan vuoden 1974 alussa 298 aleni 294:ään. Myös osuuspankkien lukumäärä väheni kertomusvuoden aikana fuusioiden johdosta seitsemällä sekä yhdellä erään osuuspankin toiminnan lakkauttamisen vuoksi. Vuoden alussa oli osuuspankkeja 398, mutta vuoden päättyessä oli niiden lukumäärä 390. Seuraavasta taulukosta ilmenee pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden pää- ja sivukonttoreiden lukumäärissä vuonna 1974 tapahtuneet muutokset pankkiryhmittäin.

Pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden pää- ja sivukonttorit vuonna 1974

	Pääkonttoreita			Sivukonttoreita		
	1.1.74	31.12.74	lis. (+) väh. (-)	1.1.74	31.12.74	lis. (+) väh. (-)
Liikepankit	7	7	0	839	850	+ 11
Kiinnitysluotopankit	4	4	0			
Luotto-osakeyhtiöt	3	3	0			
Säästöpankit	298	294	- 4	968	976	+ 8
Osuuspankit	398	390	- 8	797	802	+ 5
	710	698	- 12	2604	2628	+ 24

Taulukon lukuihin sisältyvät väliaikaisesti suljettuna olevat sivukonttorit, joita oli säästöpankeilla vuoden 1974 lopussa 12 ja osuuspankeilla 4; sen sijaan lukuihin eivät sisälly sivukonttoriluvan saaneet, avaamattomat konttorit.

Pankkien sivukonttoreiden määrä lisääntyi kertomusvuoden aikana 24:llä. Lisäys johtui seuraavista muutoksista:

uusja sivukonttoreita avattiin saadun luvan perusteella 31,

fuusioiden yhteydessä syntyi entisistä pääkonttoreista uusia sivukonttoreita 11,

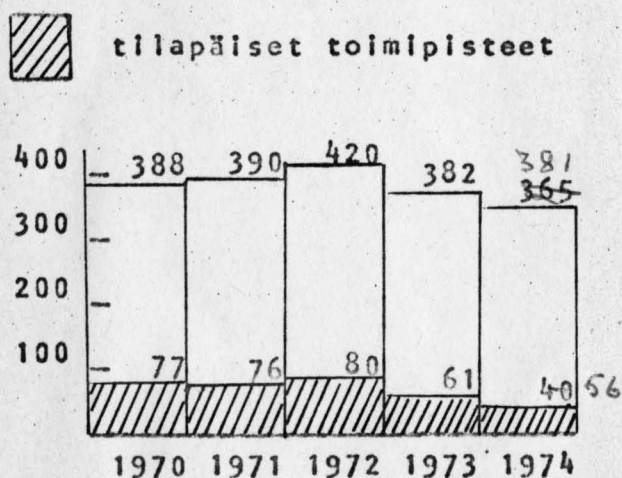
osuuspankkien toimipaikkojen rekisteröinnin muutos lisäsi sivukonttoreiden määrää 4:llä,

sivukonttoreita suljettiin 22.

2.2 Toimipisteet

Pankin pää- tai sivukonttorin alaisena toimivia toimipaikkoja eli toimipisteitä oli kertomusvuoden aikana toiminnassa 365. Seuraavasta kuviosta ilmenee toimipisteiden määrien kehitys vuosina 1970 - 1974.

Toimipisteet vuosina 1970 - 1974

Toimipisteiden luku oli vuonna 1974 vähentynyt 17:llä edelliseen vuoteen verrattuna. Tilapäisten toimipisteiden määrä oli

vähentynyt kertomusvuonna 40:een, kun se edellisenä vuonna oli 61. Työpaikan toimipisteitä oli 17 enemmän kuin edellisenä vuotena. Seuraavassa taulukossa on esitetty eri toimipistetyyppien määrien jakaantuminen pankkiryhmittäin.

Pankkien toimipisteet 31.12.1974 sekä vuoden 1974 aikana toimineet tilapäiset toimipisteet

Toimipistetyyppi	liikep.	säästöp.	osuusp.	yhteensä
työpaikan	216	27	19	262
ulkomaanliikenteen	9			9
liikkuvat	10	8	5	23
seteliautomaatit	3	2	2	7
tilapäiset	40	8	8	56
muut			24	24
	278	37	50	365
				381

2.3 Toimipaikkojen lukumäärät

Toimipaikkoja eli pää- ja sivukonttoreita sekä toimipisteitä oli pankeilla ja luotto-osakeyhtiöillä seuraavasti:

Vuosi	Toimipaikkojen määrä
1970	3 688
1971	3 682
1972	3 712
1973	3 696
1974	3 691

Toimipaikkojen lukumäärä oli vähentynyt vuonna 1974 5:llä, mikä johtuu lähinnä tilapäisten toimipisteiden määrän vähennyksestä.

3. Pankkitarkastusviraston toiminta

3.1 Yleistä

Pankkitarkastuslain 6 §:ssä tarkoittamaa valvonta- ja tarkastustoimintaa virasto suoritti pääasiassa antamalla yleisohjeita valvonnassaan oleville pankeille ja luotto-osakeyhtiöille, seuraamalla virastolle toimitettavia pankin toimintaa ja tilaa koskevia ilmoituksia sekä tutustumalla hallintoelinten pöytäkirjoihin ym. asiakirjoihin. Tämän lisäksi suoritettiin tarkastuksia ja osallistuttiin pankkien hallintoelinten kokouksiin.

Pankkitarkastusvirastossa suoritettiin vuonna 1974 kahden suuren lomakesarjan uudistaminen lähinnä 1.1.1974 voimaan tulleen kirjanpitolain takia. Pankkien kuukausittain toimittamat tila- ja kassavarantoilmoitukset yhdistettiin uudeksi lomakesarjaksi - kuukausi-ilmoitukseksi. Vuoden lopulla pankeille ja luotto-osakeyhtiöille toimitettiin uudistetut tilinpäätöslomakesarjat, joihin sisältyi pankkitarkastusviraston vahvistama lomake tuloslaskelmaa ja tasetta sekä tilinpäätöksen liitteitä varten.

Vuonna 1974 pankkitarkastusvirasto antoi pankeille ja luotto-osakeyhtiöille yleisohjeita seuraavista asioista:

1. Tiedot eräistä pankin hallinto- ja toimihenkilöistä vuodelta 1974
2. Suurehkoa luottoa nauttivien asiakkaiden vastuut
3. Kuukausi-ilmoitus
4. Toimipaikkaluettelo
5. Kirjanpitoa koskevat lisäohjeet
6. Arvonkorotukset
7. Asiakirjojen toimittaminen pankkitarkastusvirastolle

8. Tilinpäätös tilivuodelta 1974 ja tilinpäätöstä täydentävät muut asiakirjat
9. Korkopalkkio- ja säästöpalkintotalletukset sekä veronhuojennustalletukset
10. Kuukausi-ilmoitus; muutos yleisohjeeseen
11. Kuukausi-ilmoitus; siirtosaamisten ja siirtovelkojen merkitseminen tilaan

Yllämainituista ohjeista liikepankeille annettiin ohjeet 1-6 ja 8-10, säästöpankeille ohjeet 1-8 ja 10-11, osuuspankeille ohjeet 1-6 ja 8 ja 10, kiinnitysluottopankeille ohjeet 3, 6, 8 ja 10 sekä luotto-osakeyhtiöille ohjeet 6 ja 8. Yleisohje 9:n sisältö ilmoitettiin myös säästö- ja osuuspankkitarkastukselle edelleen toimitettavaksi säästö- ja osuuspankkien tietoon. Kirjanpitoa koskevia lisäohjeita annettiin lisäksi liike-, säästö- ja osuuspankkien vakuusrahastoille.

Kertomusvuonna suoritettiin automaattisen tietojenkäsittelyn järjestelmien avulla hallinto- ja toimihenkilöiden, suurehkojen luottojen, elinkeino- ja kiinteistöomistusten sekä toimipaikkojen valvontaa. Lisäksi maksuluettelon laadinta tapahtui tietokoneella. Kehittämisen painopiste suuntautui järjestelmien käytön suunnitteluun. Kaikkien käytössä olevien järjestelmien osalta siirryttiin käyttämään ns. pohjaluettelomenettelyä, jossa pankeille lähetetään tietojen keruun helpottamiseksi ne alkutiedot, jotka viraston tietojenkäsittelyn järjestelmään on viety. Hallinto- ja toimihenkilöiden valvontajärjestelmän syöttöä ja tulostusta kehitettiin tarkoituksenmukaisemmaksi. Suurehkojen luottojen valvontajärjestelmään tehtiin muutoksia joustavamman käytön varmistamiseksi. Pankkien toimipaikkojen tilastointia kehitettiin ja elinkeino- ja kiinteistöomistusten raportointimahdollisuuksia laajennettiin.

3.2 Istunnot

Kertomusvuonna pidettiin 59 istuntoa, joissa käsiteltiin yhteensä 362 asiaa. Suurimman asiaryhmän muodostivat edelleen

valtiovarainministeriölle annetut lausunnot, joita oli 115, näistä osuuspankkeja koskevia 58. Lausunnoista suurin osa koski sääntöjen muutoksia. Arvonkorotushakemuksia käsiteltiin kaikkiaan 57 kappaletta.

Osastottain asiat jakaantuivat siten, että liikepankkiosaston asioita oli istunnoissa 49, säästöpankkiosaston 80 ja osuuspankkiosastoa koskevia 107 kappaletta. Pankkitarkastusvirastoa, sen henkilökuntaa tai kaikkia pankkiryhmiä yhteisesti koskevia asioita käsiteltiin 126 kappaletta.

Sivukonttorilupia myönnettiin kertomusvuonna 40. Liikepankit saivat 12, säästöpankit 19 ja osuuspankit 9 sivukonttorilupaa.

Alueellisesti sivukonttoriluvat jakaantuivat siten, että Helsinkiin tuli 5, Turkuun 4, Joensuuhun 3 ja Espooseen, Ouluun ja Porvooseen kaksi sivukonttorilupaa kuhunkin, Jyväskylään, Kaarinaan, Jomalaan, Karhulaan, Forssaan, Tornioon, Riihimäelle, Tampereelle, Savonlinnaan, Varkauteen, Pieksämäen mik:aan, Lahteen, Valkeakoskelle, Mikkeliin, Kemiin, Vaasaan, Luodon kuntaan, Imatralle, Korsnäsiin, Porvoon mik:aan, Nastolaan ja Lappeenrantaan kaikkiin yksi lupa.

Seuraavalla sivulla olevasta taulukosta ilmenee asioiden jakaantuminen ryhmiin ja eri osastojen kesken.

Pankkitarkastusviraston istunnoissa vuonna 1974 käsitellyt asiat¹⁾

Asia	Lp-osasto	Sp-osasto	Op-osasto	Ei osastokoht.	Yhteensä
Lausunnot valtiovarainministeriölle	30 (61 %)	13 (16 %)	58 (54 %)	16 (13 %)	117 (32 %)
Muut lausunnot			2 (2 %)	9 (7 %)	11 (3 %)
Sivukonttorit, toimipisteet	12 (24 %)	21 (27 %)	9 (8 %)		42 (12 %)
Pankkikiinteistöjen omistuksen yllitys ja arvonkorotukset	2 (4 %)	31 (38 %)	31 (29 %)		64 (18 %)
Asuntosäästötoiminta		15 (19 %)	7 (7 %)		22 (6 %)
Debentuuri- ja obligaatiolainat (rinnastamisluvat ja turvaavat varauudet)	5 (11 %)				5 (1 %)
Pankkitarkastusviraston tulo- ja menoarvioehdotus tms.				10 (8 %)	10 (3 %)
Pankkitarkastusviraston henkilökunta				52 (41 %)	52 (14 %)
Muut asiat				39 (31 %)	39 (11 %)
Yhteensä	49 (100 %)	80 (100 %)	107 (100 %)	126 (100 %)	362 (100 %)

1) Asioiden jako ryhmiin on suoritettu pöytäkirjan pykälien mukaan. Sama asia saattaa esiintyä useamman kuin yhden kerran, jos sen käsittelyä on lykätty toiseen istuntoon.

3.3 Kassavarantovaatimusten sekä oman pääoman ja sitoumusten suhteen valvonta

3.31 Kassavaranto

Pankkilakien asettamien kassavarantovaatimusten noudattamista pankkitarkastusvirasto valvoi liike-, säästö- ja osuuspankkien virastolle lähettämien kuukausi-ilmoitusten perusteella. Liikepankkien osalta kassavarantotilanne 31.12.1974 oli sellainen, että kaikki liikepankit täyttivät lain asettaman vähimmäisvaatimuksen. Heikoimmalla se oli 113 % ja vahvimalla 345 % lain edellyttämästä määrästä.

Puutteellisten kassavarantojen johdosta säästöpankeille lähetettiin vuoden aikana yhteensä 24 kirjallista huomautusta. Vuoden 1974 päättyessä oli 13 sellaista säästöpankkia, joiden kassavaranto ei täyttänyt lain asettamaa vähimmäisvaatimusta. Niistä yhden säästöpankin kassavaranto oli ollut alijäämäinen vuoden neljän viimeisen kuukauden päättyessä ja kolmen säästöpankin vuoden kolmen viimeisen kuukauden päättyessä.

Työnjako pankkitarkastusviraston ja osuuspankkitarkastuksen kesken kassavarantomääräysten noudattamisen valvonnassa oli edelleen järjestetty siten, että osuuspankkitarkastus huomautti asianomaista osuuspankkia kassavarannon ollessa kuukauden lopussa ensimmäisen kerran vajaa ja pankkitarkastusvirasto kassavarannon ollessa vajaa kahtena peräkkäisenä kuukautena. Kerptomusvuoden päättyessä kassavaranto oli vajaa yhdellä osuuspankilla.

3.32 Oma pääoma ja sitoumukset

Pankkien ja luotto-osakeyhtiöiden oman pääoman ja sitoumusten suhdetta seurattiin niiden pankkitarkastusvirastolle lähettämien tilinpäätösasiakirjojen perusteella ja toimitettujen tarkastusten yhteydessä, sekä kiinnitysluottopankkien ja luotto-osakeyhtiöiden osalta lisäksi erikseen jokaisen obligaatiolainaa

hakemuksen johdosta valtiovarainministeriölle annettavan lausunnon yhteydessä.

Liikepankkien oman pääoman suhde pankin sitoumuksiin on lain mukaan oltava vähintään neljä prosenttia. Yksi liikepankki ei täyttänyt vuoden 1974 päättyessä tätä lain vaatimusta. Pankkitarkastusvirasto on ryhtynyt toimenpiteisiin ko. liikepankin oman pääoman ja sitoumusten suhteen saattamiseksi lain edellyttämälle tasolle.

Kaikkien kiinnitysluottopankkien oman pääoman ja sitoumusten suhde täytti kiinnitysluottopankkilain vaatimukset.

Luotto-osakeyhtiöillä oman pääoman ja sitoumusten suhteen tulee lain mukaan olla vähintään 20 %. Kaikilla luotto-osakeyhtiöillä tämä oli kunnossa 31.12.1974.

Säästö- ja osuuspankeilla on säästö- ja osuuspankkilain voimaantulosta 10 vuoden siirtymäaika saattaa oman pääoman ja sitoumusten suhde lain mukaiseksi eli 2 %:ksi. Vuoden 1973 päättyessä oli 136 säästöpankin ja 267 osuuspankin oman pääoman ja sitoumusten suhde säästö- ja osuuspankkilain asettamaa vaatimusta pienempi. Vastaavat luvut vuoden 1972 lopussa olivat 130 ja 278. Koska siirtymäaika säästö- ja osuuspankeilla oli jäljellä vielä 5 vuotta, ei poikkeuslupa-anomuksia ole kertomusvuoden aikana haettu.

3.4 Pankkitarkastusviraston suorittamat tarkastukset

Kertomusvuoden aikana suoritettiin liikepankkiosaston toimesta viiden liikepankin, kahden kiinnitysluottopankin ja yhden luotto-osakeyhtiön tarkastus. Tämän lisäksi tarkastettiin kolmen eri liikepankin 11 sivukonttoria toimipisteineen. Mainituista sivukonttoritarkastuksista aiheutui kuuden sivukonttorin tarkastus virastoon saapuneista kanteluista, joiden johdosta tutkittiin sivukonttoreissa harjoitettua notariaattitoimintaa ja matkalippujen välitystoimintaa.

Pankkitarkastusviraston toimesta suoritettiin tarkastuksia 15 säästöpankissa vuonna 1974. Osuuspankkeja tarkastettiin pankkitarkastusviraston toimesta kaikkiaan 29 kappaletta.

Tarkastuksissa todetuista epäkohdista on asianomaisille pankeille ja luotto-osakeyhtiöille huomautettu ja huomautusten johdosta vaadittu selvityksiä ja korjaustoimenpiteitä johtokunnilta, hallituksilta ja hallintoneuvostoilta.

3.5 Säästö- ja osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta

3.51 Säästöpankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta

Säästöpankkien tarkastaja Antti Juhani Kokki erosi tarkastajan toimestaan 15.6.1974. Pankkitarkastusvirasto vahvisti 18.4.1974 Suomen Säästöpankkiliiton hallituksen 10.4.1974 tekemän päätöksen, jolla ekonomi Erkki Risto Juhani Sipilä oli valittu 1.7.1974 lukien säästöpankkien tarkastajan toimeen toimialueenaan Porin tarkastuspiiri.

Säästöpankkien tarkastajat Matti Onni Sakari Heimonkoski ja Gabriel Aatos Antero Lenkkeri erosivat säästöpankkitarkastuksen palveluksesta, edellinen 31.5. ja jälkimmäinen 31.12.1974 eläkkeelle siirtymisen takia. Pankkitarkastusvirasto vahvisti 27.11.1974 Suomen Säästöpankkiliiton hallituksen 13.11.1974 tekemät päätökset, joilla heidän tilalleen säästöpankkien tarkastajiksi oli valittu varatuomari Lauri Antero Silpiö 1.1.1975 lukien ja ekonomi Matti Kalevi Ristikangas 1.2.1975 lukien. Tarkastaja Ristikankaan toimialueeksi tuli Oulun tarkastuspiiri.

Pankkitarkastusvirasto vahvisti 15.2.1974 säästöpankkitarkastuksen toiminnasta vuodelta 1973 johtuneiden kustannusten peittämiseksi säästöpankeilta perittävän maksun perusteiksi enintään 22 penniä kunkin säästöpankin vuoden 1972 lopussa

olleen omaisuustaseen jokaiselta täydeltä 1 000 markalta, kuitenkin enintään 22 000 markkaa säästöpankkia kohden. Kustannusten jakoperusteet vuodelta 1974 voitiin vahvistaa vasta vuoden 1975 alussa, jolloin lopullisten kustannusten määrä oli selvillä.

Säästöpankkitarkastuksen esityksen vuoden 1975 tarkastussuunnitelmaksi pankkitarkastusvirasto hyväksyi 30.12.1974. Vuoden 1974 tarkastussuunnitelman noudattamista virasto valvoi säästöpankkitarkastuksen sille vuosineljänneksittäin edeltäpäin toimittamien seuraavan vuosineljänneksen tarkastuksia koskevien ilmoitusten ja suoritetuista tarkastuksista kuukausittain lähettämien ilmoitusten ja muiden selvitysten perusteella.

Pankkitarkastusvirasto valvoi säästöpankkitarkastuksen toimintaa myös niiden tarkastuskertomusten ja -lausuntojen sekä säästöpankkien näiden johdosta antamien vastausten perusteella, jotka säästöpankkitarkastus on kuukausittain toimittanut pankkitarkastusvirastolle. Säästöpankkitarkastuksen toimintaa on valvottu myös siten, että pankkitarkastusviraston edustaja on osallistunut säästöpankkien tarkastuksiin samanaikaisesti säästöpankkitarkastuksen edustajien kanssa. Kertomusvuoden aikana pidettiin myös neuvotteluja säästöpankkitarkastuksen kanssa erilaisista säästöpankkien valvontaan liittyvistä kysymyksistä. Pankkitarkastusviraston edustajat ovat lisäksi luennoineet säästöpankkien tarkastajien neuvottelukokouksissa.

Säästöpankkilain 77 §:ssä tarkoitettuja säästöpankkitarkastuksen päätösten alistuksia ei säästöpankkien taholta tehty pankkitarkastusvirastolle myöskään vuonna 1974.

3.52 Osuuspankkitarkastuksen ohjaus ja valvonta

Pankkitarkastusvirasto hyväksyi 9.1.1974 osuuspankkitarkastuksen esityksen vuoden 1974 tarkastussuunnitelmaksi. Suunnitelman noudattamista on siten valvottu, että osuuspankkitarkastus

on vuosineljänneksittäin edeltäpäin ilmoittanut seuraavana vuosineljänneksenä suunnitellut tarkastukset. Lisäksi osuuspankkitarkastus on kuukausittain ilmoittanut virastolle edellisen kuukauden aikana toimitetut tarkastukset.

Pankkitarkastusvirasto valvoo osuuspankkitarkastuksen toimintaa niinikään myös niiden tarkastuskertomusten ja -lausuntojen sekä osuuspankkien näiden johdosta antamien selvitysten perusteella, jotka osuuspankkitarkastus on toimittanut pankkitarkastusvirastolle. Osuuspankkitarkastuksen toimintaa on valvottu myös siten, että pankkitarkastusviraston edustajat ovat osallistuneet osuuspankkien tarkastuksiin samanaikaisesti osuuspankkitarkastuksen edustajien kanssa.

Kertomusvuoden aikana on pidetty useita neuvotteluja osuuspankkitarkastuksen johdon kanssa erilaisista osuuspankkien tarkastuksiin liittyvistä asioista. Osuuspankkitarkastuksen edustajien kanssa on mm. laadittu erilaisia tilinpäätökseen liittyviä ohjeita sekä osallistuttu tilinpäätöksestä annettavien ilmoituslomakkeiden suunnitteluun.

Pankkitarkastusviraston edustajat ovat myös osallistuneet osuuspankkitarkastuksen järjestämiin osuuspankkien tarkastajien neuvottelu- ja opintotilaisuuksiin.

Pankkitarkastusvirasto on vahvistanut 3.9.1970 perusteet osuuspankkitarkastuksen toiminnasta johtuvien kustannusten peittämiseksi. Valvontamaksuina perittiin osuuspankeilta v. 1974 0,0265 % kunkin osuuspankin omaisuustaseen loppusummasta 31.12.1973, josta oli vähennetty valtion varoista välitetyt lainat.

Osuuspankkilain 66 §:ssä tarkoitettuja osuuspankkitarkastuksen päätösten alistuksia ei osuuspankkien taholta tehty pankkitarkastusvirastolle myöskään vuoden 1974 aikana.

3.6 Pankkitarkastusvirastolle tehdyt kantelut ja viraston tietoon tulleet väärinkäytökset

Pankkitarkastusvirastolle tehtiin vuoden 1974 aikana 6 liikepankkia koskevaa, 6 säästöpankkia koskevaa ja 3 osuuspankkia koskevaa kantelua, joiden johdosta hankittiin asianomaisilta pankeilta tarpeelliset selvitykset ja ryhdyttiin muihin tarvittaviin toimenpiteisiin.

Väärinkäytöksiä tuli pankkitarkastusviraston tietoon yhteensä 18 kappaletta.

3.7 Pankkien vakuusrahastot

Liike-, säästö- ja osuuspankkien on vakavaraisuutensa ja tallettajien saatavien turvaamiseksi kuuluttava omiin vakuusrahastoihinsa.

Pankkitarkastusvirasto vahvisti 2.4.1974 liikepankkien vakuusrahaston kannatusmaksun ja 31.7.1974 säästöpankkien sekä 19.8.1974 osuuspankkien vakuusrahaston kannatusmaksun. Kannatusmaksujen suuruudeksi vahvistettiin 1/10000 rahastojen kunkin jäsenpankin omaisuustaseen 31.12.1973 loppusummasta. Maksu määräytyi näin ollen samalla tavalla kuin edellisenäkin vuotena.

Vakuusrahastojen toimintaa valvottiin niiden pankkitarkastusvirastolle lähettämien pöytäkirjojen jäljennösten ja muiden asiakirjojen perusteella. Lisäksi pankkitarkastusviraston edustaja on ollut läsnä säästöpankkien vakuusrahaston johtokunnan kokouksissa sekä tilintarkastuksessa. Pankkitarkastusviraston edustaja on neuvotellut osuuspankkien vakuusrahaston johtokunnan jäsenien sekä vakuusrahaston asiamiehen kanssa osuuspankkien avustamiseen liittyvistä seikoista. Edellisenä vuonna vakuusrahastoille annettuihin kirjanpitoa koskeviin yleisohjeisiin annettiin 26.3.1974 muutos.

3.8 Arvopaperikauppiat

Vuoden 1974 aikana on kuusi uutta arvopaperikauppiasta ilmoittanut pankkitarkastusvirastolle alkavansa harjoittaa arvopaperikauppaa. Lopettamisilmoituksia ei pankkitarkastusvirastolle ole saapunut.

Arvopaperikaupat ovat valtaosaltaan keskittyneet Helsingin Arvopaperipörssiin, jossa tehdyistä kaupoista leimavero peritään pörssin toimesta kunkin pörssin jäsenen kohdalta erikseen ja tilitetään kuukausittain valtiokonttoriin. Ulkopuolella pörssin tehdyt kaupat supistuvat pörssin jäsenten kohdalta vuosittain usein vain pariin kolmeen kauppaan.

Yksinkertaistaakseen leimaveron perimisen valvontaa pankkitarkastusvirasto on lähettänyt kaikille arvopaperikauppiaille, jotka ovat pankkitarkastusvirastolle ilmoittaneet harjoittavansa arvopaperikauppaa, tiedustelulomakkeen, jossa arvopaperikauppiat vuosittain ilmoittavat sekä pörssissä että sen ulkopuolella tekemiensä arvopaperikauppojen lukumäärän ja niistä perityn leimaveron määrän.

3.9 Pohjoismainen yhteistyö

Vuosittain kokoontuva pohjoismaisten pankkitarkastusvirastojen päälliköiden kokous pidettiin 6.6. - 7.6.1974 Tukholmassa. Kokoukseen osallistui ylijohdaja Jussi Linnamo.

Pohjoismaisten pankkitarkastusvirastojen välillä vuonna 1972 perustettu yhteistyöryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa. Huhtikuussa pidettiin kokous Oslossa ja lokakuussa Kööpenhaminassa, jossa oli läsnä edustajia myös kunkin maan keskuspankista. Molemmissa kokouksissa käsiteltiin kuten edelliselläkin vuonna pohjoismaisten pankkien ulkomaisten tytäryritysten valvontaan liittyviä kysymyksiä sekä Kööpenhaminan kokouksessa lisäksi pankkien valuuttakauppa-asioita.

Joulukuussa tutustui kaksi pankkitarkastusviraston edustajaa Ruotsin pankkitarkastusviraston toimintaan. Vierailun aikana keskusteltiin pankkien valvontaan liittyvistä kysymyksistä, erityisesti pankkitoiminnan rajoista sekä pankkien sisäisen valvonnan tarkastamisesta. Lisäksi ylijohtaja Jussi Linnamo on käynyt Ruotsin pankkitarkastusvirastossa 19.-20.11.1974.

4. Pankkitarkastusviraston henkilökunta ja budjetti

4.1 Henkilökunta

Pankkitarkastusvirasto on toiminut vuodesta 1972 kaksissa tiloissa. Varsinaisen toimihuoneiston Pohjoisesplanadi 25 lisäksi on osa henkilökuntaa joutunut työskentelemään Lönnrotinkatu 27:ssä sijaitsevassa huoneistossa.

Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 26. Virastossa oli silloin avoinna yksi pankkitarkastajan virka vuodelta 1973 ja vuoden 1974 budjetissa perustettiin kaksi uutta sopimuspalkkaista pankkitarkastajan virkaa tarkastustyön tehostamiseksi. Näihin virkoihin valtiovarainministeriö nimitti seuraavat henkilöt: oikeustieteen kandidaatti Irma Vanamon 1.6.1974 alkaen, valtiotieteen kandidaatti Kaarina Raivion 1.7.1974 alkaen ja varatuomari Yrjö Nuolimaan 1.11.1974 alkaen. Viraston sihteerin Kaarina Raivion tultua nimitetyksi pankkitarkastajan virkaan valittiin hänen tilalleen 15.9.1974 alkaen yhteiskuntatieteiden kandidaatti Leena Suominen. Pankkitarkastaja Pauli Koski sai 1.11.1974 alkaen eron virastaan, johon valtiovarainministeriö 31 päivänä joulukuuta 1974 nimitti pankkitarkastaja, valtiotieteen kandidaatti Lasse Kurvosen, jolloin avoimeksi jäi yksi pankkitarkastajan virka. Viraston atk-asiantuntija Ilmari Pietarinen erosi toimestaan 6.11.1974 ja uudeksi atk-asiantuntijaksi tuli valituksi vs. pankkitar-

kastaja, atk-suunnittelija, filosofian maisteri Veli-Pekka Valorinta. Viraston atk-suunnittelijaksi valittiin luonnontieteiden kandidaatti Raija Mäkelä. Myös toinen toimistosihteeri, molemmat konekirjoittajat ja osa toimistoapulaisista vaihtui kertomusvuoden aikana. Vuoden lopussa henkilökunnan lukumäärä oli 28 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana oli palkatonta virkavapautta yhdellä pankkitarkastajalla seitsemän kuukautta toisen toimen hoitamista varten ja yhdellä pankkitarkastajalla yksi kuukausi yksityisasioiden vuoksi. Lisäksi oli yhdellä toimistosihteerillä, konekirjoittajalla ja toimistoapulaisella lyhyitä virkavapauksia yksityisasioiden vuoksi.

Valtion koulutuskeskuksen järjestämille kursseille osallistuttiin seuraavasti: kanslisti Kaija Talpia kanslistikurssille 20.-24.5.1974 ja laskentatoimen suoritustekniikan seminaariin 28.-30.10.1974, konekirjoittaja Tuula Mattila konekirjoittajien täydennyskurssille 28.-29.10.1974, toimistoapulainen Lea Ilpoinen kanslistikurssille 25.-29.11.1974, pankkiylitarkastaja Teuvo Kallio, pankkiylitarkastaja Lars Wahlman, pankkitarkastaja Kaarina Raivio ja kanslisti Kaija Talpia virastodemokratian suunnitteluryhmille järjestetyille neuvottelupäiville 21.-22.11.1974. Valtion tietokonekeskuksen atk:n peruskurssille 25.-29.11.1974 osallistui sihteeri Leena Suominen.

Atk-asiantuntija Ilmari Pietarinen ja atk-suunnittelija Veli-Pekka Valorinta osallistuivat Englannissa Brunel'in yliopistossa 13.-17.5.1974 järjestettyyn Eurocomp -nimiseen kansainväliseen atk-kongressiin ja atk-suunnittelija Veli-Pekka Valorinta osallistui välittömästi tämän jälkeen kansainvälisen tietokonealan koulutusjärjestö Infotech'in järjestämään Lontoossa 21.-23.5.1974 pidettyyn kurssiin nimeltä Security Techniques for Data Processing.

Valtioneuvoston päätös virastodemokratian valmistelusta valtionhallinnossa antoi virastoille ja laitoksille mahdollisuuden aloittaa virastodemokratian soveltamista koskeva suunnit-

telu. Pankkitarkastusvirasto asetti istunnossaan 2.5.1974 vi-
rastodemokratian suunnitteluryhmän, johon kuuluu kaksi hallin-
toyksikön johdon edustajaa ja kaksi henkilöstön edustajaa.

Työsuojelun valvonnasta annetun lain ja asetuksen nojalla val-
tiovarainministeriö ja työmarkkinajärjestöt allekirjoittivat
marraskuussa yhteistoimintasopimuksen. Sen mukaisesti on pank-
kitarkastusvirastoon nimetty työsuojelupäällikkö ja valittu
työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

4.2 Budjetti

Pankkitarkastusviraston menoarvion loppusumma vuodelle 1974
oli 1 439 200 markkaa. Kevään ja syksyn 1974 lisämenoarvioi-
hin virasto ei ehdottanut lisämäärärahoja, joten menoarvion
loppusumma säilyi muuttumattomana.

Kertomusvuoden 1974 tilinpäätöksen mukaan olivat pankkitarkas-
tusviraston menot 1 291 272 markkaa oltuaan edellisenä vuon-
na 1 128 903 markkaa. Menot jäivät siten kertomusvuonna ar-
vioitujen menojen määrään verrattuna 147 928 markkaa pienem-
miksi. Tähän vaikutti pääasiassa erityismenoarvion palkkaus-
momentilta sopimus- ja työsuhdepalkkoina sekä tilapäisten palk-
kioina ja sosiaaliturvamaksuina säästyneet varat. Sopimuspalk-
kojen säästö 52 978 markkaa johtui siitä, että eräät pankki-
tarkastajien virat saatiin täytetyiksi arvioitua myöhemmin.
Lisäksi oli yksi pankkitarkastaja suurimman osan vuotta virka-
vapaana. Työsuhdepalkkoissa 43 185 markan säästö aiheutui sii-
tä, että atk-ohjelmoijan toimi oli virastossa täyttämättä ko-
ko vuoden ja atk-suunnittelijan toimi osan vuotta. Automaat-
tisesta tietojenkäsittelystä säästyivät 19 988 markkaa, koska
eräiden henkilöjärjestelyjen takia jouduttiin töitä siirtä-
mään seuraavalle vuodelle. Lisäksi säästyivät sekalaisista me-
noista 4 536 markkaa.

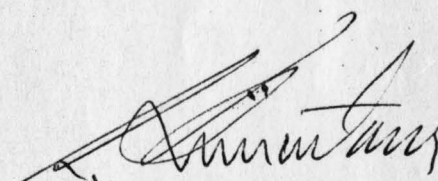
Pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuviksi kustannuksiksi,
eli valvontamaksuina maksettavaksi määräksi vuodelle 1974

valtiovarainministeriö määräsi budjetoituna maksuna yhteensä 1 599 880 markkaa. Kustannuksiin sisällytettiin pankkitarkastusviraston toiminnasta johtuvien kustannusten perimisestä annetun asetuksen (754/70) 2 §:ssä tarkoitettut pankkitarkastusviraston eläkekustannukset, jotka valtiovarainministeriön päätöksellä ovat 15 prosenttia tulo- ja menoarvioon hyväksytyjen palkkamäärärahojen yhteismäärästä. Kun viraston tilinpäätöksen mukaiset menot olivat 1 291 272 markkaa ja asetuksen edellyttämä eläkekustannuslisa 15 %:n mukaan 142 323 markkaa, nousivat pankkitarkastusviraston sen valvonnan alaisilta rahalaitoksilta perittävät lopulliset kustannukset 1 433 595 markkaan. Valtiovarainministeriön syyskuussa suorittaman maksuunpanon mukaan perityn ns. budjetoitun maksun sekä viraston tilinpäätökseen perustuvan eläkekustannuksilla lisätyn lopullisen kustannusmäärän välinen erotus on 166 285 markkaa, joka tullaan hyvittämään maksuvelvollisille vuoden 1975 valvontamaksun maksuunpanon yhteydessä.

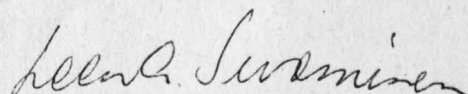
Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 1975

Vs. ylijohtaja

L. Riihentausta

Pankkitarkastusviraston
sihteeri

Leena Suominen